

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kadına yönelik erkek şiddetinin ülke genelinde ciddi bir artış göstermesi ve son derece yakıcı ve yıkıcı bir olgu hale gelmesine mukabil kadına yönelik her türlü şiddetin engellenmesine yönelik önemli bir adım olan İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına dair Cumhurbaşkanınca karar alınmıştır. Bahse konu karar 1 Temmuz 2021'de yürürlüğe girecek olup, Sözleşme'nin kaldırılmasının toplumda yaratacağı büyük yıkımın önlenmesi ve yargının hukuka uymasının sağlanmasına dair tespitlerin derhal yapılması amacı ile Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Sırt Milletvekili

GEREKÇE

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girmiş olup Sözleşme, Türkiye'ye kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda pek çok yükümlülük getirmiştir. Sözleşme'nin içerdiği kurallar yerine getirilmediği gibi Resmi Gazete'de AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın imzasıyla yayımlanan kararnamede, "3718 sayılı kararda "Türkiye Cumhuriyeti adına 11/5/2011 tarihinde imzalanan ve 10/2/2012 tarihli ve 2012/2816 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi"nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 3 üncü maddesi gereğince karar verilmiştir." ifadeleri ile Sözleşme'den çekilmeye dair karar alınmıştır. Kararın 1 Temmuz 2021'de yürürlüğe girmesiyle kadın mücadelesinin en önemli kazanımlarından olan İstanbul Sözleşmesi'nin hükümleri de sona erecektir. Sözleşme'nin kaldırılmasının ise beraberinde büyük bir toplumsal kırılmayı getirmesi kaçınılmaz olacaktır.

Ülke gündeminin en önemli meselelerinden olan erkek şiddetinin iktidar tarafından meşru görülmesi anlamına gelen bu gelişme ile birlikte kadın kırımının artacağı, küçük yaşta evlilik olgusunun yerleşeceği, taciz, tecavüz, istismar fiillerinin yaygınlaşacağı

açıktır. Yargının erkek şiddeti karşısındaki pasif duruşu, yıllardır önemli bir sorun alanı olarak dile getirilmektedir. Bilindiği üzere Nahide Opuz'un maruz kaldığı şiddetin ülke yargı sistemi içerisinde cezasızlıkla sonuçlandırılmasına mukabil AİHM Türkiye'yi mahkum etmişti. Bu gelişme İstanbul Sözleşmesinin imzalanması için tetikleyici güç olmuş ve eril şiddetin cezasız bırakılmasının önüne geçilmesine dair önemli bir adım atılmıştı. İktidar partisinin de o dönem Sözleşmeyi ilk elden sahiplenmesi son derece önemliydi. Fakat ilerleyen sürelerde, Sözleşme şartları yerine getirilmemiş, Sözleşmenin uygulanmasına dönük çağrılar kulak ardı edilmiş, sonrasında ise iktidar tarafından hedef alınmıştı. Cumhurbaşkanı tarafından "Muhafazakâr camianın rahatsız olduğu hükümler var. Eleştiriler duyuyorum" şeklinde gelen yorum; kadın kazanımlarından rahatsızlık duyan tüm çevreleri harekete geçirmiş ve Sözleşme, adeta toplumu bir felakete sürükleyeceğine dönük bir dil ve yöntemle yüksek perdeden eleştirilmeye başlanmıştır. Bunun ardından bir gece yarısı kararnamesiyle Sözleşme'den çekilme yönündeki tasarruf, toplumun yarısını teşkil eden kadınları korunmasız bırakmıştır. Anılan karar üzerine, partimiz başta olmak üzere siyasi partiler, barolar Cumhurbaşkanı Kararnamesine dair yargısal süreç başlatmışlar ise de Danıştay'a savunma veren Cumhurbaşkanlığının bu konuda "tek yetkili" olduğuna dair yanıt ile karşılaşmıştır. Bu yanıtın mahkemeyi etki altına alma amacı taşıması da meselenin bir diğer boyutudur.

Tüm bu gelişmelerin hukuksal bir yanı olmadığı gibi insan hakları ile örtüşen bir yanı da bulunmamaktadır. Çünkü Sözleşme, aile içi şiddet de dâhil olmak üzere, kadınları aşırı biçimde etkileyen kadınlara yönelik her türlü şiddet biçimi için geçerlidir. Sözleşme taraf devletlere; Ev içi şiddet (fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik), taciz amaçlı takip, tecavüz dâhil, cinsel şiddet, cinsel taciz, zorla evlendirme, kadınların sünnet edilmesi, kürtaja zorlama ve kısırlaştırmaya zorlama şeklindeki davranışlara yönelik cezai veya başka bir hukuki yaptırım öngörmeyi zorunlu kılmaktadır. Türkiye Sözleşme'den çekilerek bu tür ağır yaptırım içeren suçları meşru göreceğini ilan etmektedir.

Toplumun diğer yarısını oluşturan kadınların mücadelesi, kadınların on yıllar boyunca elde ettiği kazanımları ayakta tutmak ve ileriye taşımak için çığır açıcı olmuştur. Buna karşın kadını toplumsal yaşamdan soyutlayacak düzenlemelerin hayata geçirilmesinin toplumun tümü için büyük bir yıkım olacağı açıktır. Mevcut kadın kazanımlarının sahiplenilmesi ve daha da ileriye götürecek adımların atılması tüm toplumun geleceği için elzemdir. Bu nedenle Türkiye'nin ev sahipliğinde imzaya açılan İstanbul Sözleşmesi'nin içeriğinin tüm topluma iyi bir şekilde izah edilmesi ve gereklerinin yerine getirilmesi için çalışmalar yürütülmesi hayati önemde olup parlamento; halk egemenliğinin bir yansıması olarak, kadın kazanımları için derhal harekete geçmeli ve İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmeye dair kararın sakıncalarını ortaya çıkarmalıdır.